

Iohannes Heynlin a Lapide

2.Hälfte 15. Jh. Kartaus Basel

1r-2r Titel, alte Signatur, Besitzeintrag, Conspectus.

2v-3v leer.

4r-89v Iohannes Heynlin a Lapide, expositio prologorum<sup>in</sup> totius bibliae  
"[P]Artibus expo<sup>s</sup>itis textus noua causa cor angit Et fragiles humeros  
onus importabile frangit. biblia pretendit obscura proemia quedam ...;  
'[F]Rater ambrosius etc.' Ad euidenciam huius epistole ... - ... sci-  
licet secundum septem ecclesias quibus scribit secundum vii status  
ecclesie generalis etc." - Angabe im Conspectus 1<sup>r</sup> "Expositio ... ab  
eodem (ut creditur) in schola parhisiorum habita"; vgl. M.Hossfeld,  
Johannes Heynlin aus Stein in: BZGA 6, 1907, 353f.

90r-91r leer.

91v-93r Iohannes Heynlin a Lapide, oratio habita cum prioratum  
Sorbonicum susciperet, 1470

"Crebro mihi cogitanti, doctissimi patres, quibus in rebus, apud quos  
mediocris vir ingenij ieiuneque doctrine ... - ... ad institutam  
nobis disputationem tandem transire libet, pro cuius exordio hec pro-  
ponitur theologalis questio: Vtrum christi visio in verbo sit per-  
fectissima." - Hossfeld a.O., BZGA 7, 1908, 104-108.

93v-94v leer.

95r-160r Iohannes Heynlin a Lapide, lectura super libros sen-  
tentiarym habita Parisiis 1467-1468

(95r-116r) ">IHC MARIA. Principium Io. Lapidani in primum Sentenciarum<  
Nisi satis exploratum haberem, C[larissimi] V[iri], ea que a me dici  
oportere video, non modo pacienter ... - ... quod corollarium re-  
linquo esse uerum ex predictis. hec de 2<sup>o</sup>." - Principia in sent. 1-4. \*  
(116v-117v leer)

(118r-160r) ">IHC MARIA. Lectura M. Io. de lapide in libros sentenciarum  
in nomine domini incipit. 1467. prologus lecture< Cupientes aliquid de  
penuria ...; (120r) >D. 1<sup>a</sup>< VETERIS AC NOVE LEGIS &c. Inicium pre-  
sentis operis, in quo Magister distinctionum doctrinam nobis tradere

intendit ... - ... >D. XI<sup>a</sup>< SOLET ETIAM QVERI &c.<". - Super sent.1-3.  
- Vgl. Hossfeld a.O., BZGA 7, 1908, 94-97.

160v-169r leer.

169v eine kurze gestrichene Notiz, sonst leer.

170r-177r Iohannes Heynlin a Lapide, lectiones secunda et tertia post doctoratum habitae super evangelium Matthaei, 1473

">IC. Secunda lectio mei Io. de Lapide post doctoratum quam feci eo die quo presedi disputationi septime< Cum in ea lectione quam benedicto domino fauore post suscepta doctoratus insignia perfecimus ...; (175r) >IC< Quoniam in lectione superiore ostendimus ex prescriptione Tituli in hoc Euangelium opus beati Mathei ... - ... et Zaram de thamar etc." - Vgl. Hossfeld a.O. 151-153.

177v-181v leer.

177v-181v leer.

182r-183v Iohannes Heynlin a Lapide, formae in praecedentia

">Ihesus. prefatio in math. eua.< Plures fuisse qui euangelium scripserunt ... - ... ei cuius sciencie non est numerus." - Vgl. Hossfeld a.O. 152 Anm.1.

184r-198v Quaestiones variae de confessione et paenitentia

">Vtrum vtilis et necessaria sit ad salutem confessio sacra non obstante quod per contricionem prius deleta sit tota culpa mortalis< 1<sup>a</sup> conclusio. Quamquam ad penitentiam secundum quod est actus virtutis ... - ... (198r) et secundum hec auctoritates quedam varie loquuntur de solemni. (198v) >De effectu penitencie<". - Vgl. Hossfeld a.O. 153.  
Das erste Stück gehört zu Heynlin's quaestio theologialis pro magna ordinaria, s. A VI 12, 109r.

199r-v leer.

200r-205r <sup>Propositiones et</sup> Quaestiones theologicae

">proposiciones per f. Ioh. Machysin ordinis minorum predicate concernentes diuinam misericordiam< 1<sup>a</sup>. Deus ex sua infinita bonitate sicut potest ita paratus est semper homini gratiam dare. Vnde augustinus ...; (202r leer; 202v) >Altissiodorensis in 2<sup>o</sup>. Vtrum aliquis teneatur ad impossibile< ...; ... - ... ad ingressum paradisi si assit facultas."

205v Iohannes Heynlin a Lapide, introductio in quaestionem theologisalem pro magna ordinaria

"Quom vos disputandi causa in hunc locum conuenisse videam Celeberrimi viri ...". - Der Schluss konzeptartig, ein Explicit nicht lesbar. - Vgl. A VI 12, 108r u. Hossfeld a.O. 114.

206r-v.211r-v Iohannes Heynlin a Lapide, responsio ad quamdam quaestionem

"Prima questione huius Celeberrimi actus ... - ... iussit nos fratres delinquentes corripere vt ipsi emendati eterna gaudia consequentur que & nobis tribuat ipse qui est in secula benedictus. Amen."

207r-v Epitaphia quaedam Parisiensa necnon versus varii

">Epitaphium hugonis de sancto Victore scriptum in quadam tabula iuxta sepulchrum translationis eius in choro extra muros paris.< Conditur hoc tumulo doctor celeberrimus hugo / ..." - Walther, Init.carm.3125.

">Versus de commendatione operis hugonis de sacramentis conscriptum< Lac iuuenum sugo dum dogmata que dedit hugo / de sacramentis voluo moderamine mentis."

">Epitaphium cuiusdam abbatis apud sanctum victorem sepulti< Quid fuit est et erit cur non homo discere quærit / ..." - Ähnliche Walther, Init.carm.15807.

">Cuiusdam alterius< Cum tumulum cernis ..." - Walther, Prov.4555.  
(207v) "Claustrum nolenti mors est sed vita volenti / Per claustri celi mercaberis edem."

*Versus de claustro*

- Vgl. Hossfeld a.O., BZGA 6, 1907, 338.

208r-209r Iohannes Heynlin a Lapide, collecta quaedam ad quaestionem cuiusdam ordinis praedicatorum domus Basiliensis

">Positio cuiusdam ordinis predicatorum domus bas[iliensis] Responsuri in capitulo ad cuius rogatum ego eam collegi ex doctore sancto scripto 3 d.xviiij et parte q.xix< Vtrum Saluator noster christus iesus in hac mortali vita nobiscum conuersatus meru[er]it non solum sibi ipsi sed et omnibus quos redemit hominibus< prima conclusio. Operatio eius qui iusticiam patitur ... - ... per passionem suam meruit."

209v-210v leer.

211r-v s. 206r-v.

212r-214v Lucas de Molendinis, responsio ad quaestiones sibi propositas per Iacobum Philippi de celebratione festorum, 1467

"> Responsio Magistri luce de molendinis Ad questiones sibi motas per magistrum Iacobum philippi de celebracione festorum Anno 1467 < Observatio diei dominice non est figuralis sicut fuit observacio sabati in ueteri lege ... - ... quia in dominico die melius inuenitur quam alijs diebus. Hec ille." - [...] Titel von der Hand Heynlins. - Vgl. Hossfeld a.O. 281.

214v-217v Thomas de Courcellis, responsio ad articulos sibi propositos per Iacobum Philippi de contractibus, 1467

(214v-216r) "> Responsio magistri thome de courcellis ad articulos sibi oblatos per magistrum Iacobum philippi anno eodem < Responsione ad questionem factam de contracto inito per prepositum et capitulum Cuiusdam ecclesie que vendiderunt cuidam layco ... - ... de rebus ecclesie non alienandi libro vj<sup>o</sup>. > hec est determinacio magistri thome Coursell. doctoris et decani parisiensis <". -

(216v-217v) "> Responsio magistri thome de courcelles decani parisiensis ad articulos sibi oblatos per magistrum Iacobum philippi, anno quo supra < Ad primam questionem qua querebatur an possint excusari de peccato exercentes mercimonia diebus festis etc. Dicendum videtur saluo meliori iudicio secundum sentencias doctorum quod facientes mercata ... - ... secundum tenorem clementine dudum de sepulturis In qua hec materia est plene determinata. > hec ut supra scribitur est determinacio magistri thome de Courcellis doctoris famatissimi theologie decani parisiensis <". - [...] Titel von der Hand Heynlins. - Vgl. Hossfeld a.O. 281.

218r-218a<sup>v</sup> Quaestiones quattuor motae per Iohannem Vergenhans cum responsionibus trium magistrorum Parisiensium, 1459

"> Questiones mote per venerabilem virum Iohannem Vergenhans prepositum stückardiens. & in scriptis presentate per magistrum Iohannem

de Lapide venerabilibus viris magistro thome de courcell. decano ecclesie paris. magistro petro de foucello magistro luce de molen-  
dinis sacre theologie profess. Anno etc. lix<sup>o</sup> < Articulus primus. In  
quadam pat<sup>i</sup>ra vbi vitium copia est consuevit quod diuites quo  
securius vites excolent ... - ... Ad 4<sup>m</sup> conformiter ad respon-  
sionem m. petri de voucello." - Vgl. Hossfeld in: BZGA 6, 1907, 347f.;  
K.K.Finke, Die Tübinger Juristenfakultät 1477-1534 (Contubernium 2,  
= Diss.), Tübingen 1972, 85 Anm.46.

218b<sup>r-v</sup> leer.

218c<sup>r</sup>-226r Quaestiones duae

(218c<sup>r</sup>-225r) ">Vtrum religiosus de ordine mendicantium possit ex  
concessione Cle. 'dudum' audire confessiones parrochianorum nulla  
petita licencia uel obtenta a rectore parrochiali Eosdemque recipere  
ad sepulturam non data integre quarta funeralium < Pro cuius quidem  
questionis opitulamine et auxilio introduco c. omnis utriusque sexus ...  
- ... pocius profugos se constituerunt. Fiat ergo pax in virtute tua.  
laus deo."

(225r-226r) ">Vtrum populus infra limites ecclesie parrochialis sancti  
Iohannis possit dominicis diebus et festiuis in alijs locis consecratis  
audire missarum solempnia derelicta ecclesia parrochiali < Nota primo  
quod parrochia est locus in quo degit populus ... - ... sub pena  
suspensionis."

226v-227v leer.

228r-245v Vicarius quidam archiepiscopi Moguntini O.P., casus de  
iure successionis hereditariae

"> Casus multum notabilis pro Religiosis de obseruancia similiter  
et de non obseruancia super iure successionis hereditarie et quam  
pluribus alijs vtilibus < Prestantissime mi domine preceptor paterque  
Abbas, circa casum super quo paruitatem meam consulere decreuistis  
dum attentius deliberare inciperem deprehendi eundem ... - ... dis-  
cretum interpretatorem et ceritatum correctorem quatenus cuncta  
in laudem omnipotentis dei cedant qui est benedictus in secula Amen.  
> Tractatuli premissi auctor videtur fuisse vicarius in pontificibus  
domini Maguntini notabilis in Theologia doctor et expertus iurisperitus  
ordinis predicatorum Quem Cartusiensibus in Basilea propinavit

pie memorie d. Lubbertus Abbas Monasterij Sancti Iacobi ordinis Sancti Benedicti prope Maguntiam <" - [...] Hand Heinrich Arnoldis.

246r leer.

<sup>3</sup> 246v-247v Urbanus V papa, bulla de introitu religionis simoniaco,  
1369 Apr.4

">Hec est prohibicio excommunicatoria Urbani Quinti ne quis religionem intret symoniace < Urbanus ... Ne in vinea domini ... - ... Anno septimo" - c.1 (V,1) in Extravag. com.; C. Le Cousteux, Annales ordinis Cartusienensis 6, Monstrolii 1890, 86-88.  
(extra: primo.)

247v-248r Decretalium concilii Constantiensis de reformatione ecclesiae 3,10 cap.5

">Sequitur decretum Concilij Constan. confirmans et aggrauans predictam prohibitionem vrbani quinti antescriptam < Quia symoniace cupiditatis vicium ... - ... precia meruerint obtinere. >Nota quod hoc decretum non solum roborat ... Ergo nota bene differentiam <"  
- Druck: Concilium Constantiense ed. H. von der Hardt 1,10, Frankfurt 1696, 709f.

248v-249r Decretalium concilii Constantiensis de reformatione ecclesiae 3,10 cap.19

">Item Aliud decretum Concilij Constan. de Monialibus < Cum proprietas paupertati quam religio sancta profitetur sit totaliter inimica ... - ... impulse facere consueuerunt etc." - Druck: Concilium Constantiense a.O. 719f.

249v-251v leer.

252r-254r Martinus V papa, bulla de reemptionibus licitis, 1425  
Juli <sup>2</sup> 10, cum executoria

(252r-253v) ">De Reemptionibus quod sunt licite declaracio Martini pape v. < Martinus ... Regimini vniuersalis ecclesie quamquam immeriti ... - ... Anno Octauo."

(253v-254r) ">Bulla Executorialis < Martinus ... Venerabilibus fratribus Archiepiscopo Gneznen. et Lubuzen. ac Olomucen. Episcopis Salutem etc. Hodie siquidem litteras nostras concessimus ... - ... de indulto huiusmodi mentionem. pro ceteris ut supra."

254v-255v leer.

256r-265v Quaestio de quantitate divinae essentiae

">Prima Questio < Supposito quod positio Guilhelmi okam et sequatium eius qua ponitur quod quantitas sit res quanta sit vera Queritur an illo proposito sit conuenienter concedenda: Essentia diuina est quantitas continua ... - ... et quantitas continua esse veram in suo proprio sensu etc." - Erwähnt bei Hossfeld a.O. in: BZGA 7, 1908, 83 (aber nicht von Heynlin geschrieben).

266r-267v leer.

*articuli 24 de clericis fornicariis*

268r-272r Gerhardus Groot, sermo de fornicariis ex. dicta 25

">Inuectio contra clericos fornicarios Magistri Gerhardj groet vtriusque iuris doctoris eximij in dauentria Traiecten. diocesis < Primum meum dictum est Quod quicumque prespiteri suspensi excommunicati interdicti depositi aut degradati etiam si heretici ... - ... non amplius illas admissuri. Hec ille." - S. den Anfang des ganzen Sermos in: Aurora ed. F.G.P. Schoepff u. H.O. Neumann 5, Dresden 1859, 42-67; *G. Epiney - Burgard: Gerard Groot et les débuts de la dévotion moderne, Wiesbaden 1970, S. 237-243 (ältere Lit. hier nicht vorhanden).*

272v-273v leer.

274r-276r Henricus Arnoldi de Alfeldia O.Cart., quaestio an frater Ludovicus in casu subnotato teneatur repetere horas canonicas, cum responsione Iohannis Heynlin a Lapide

">Ihesus Maria < Presupposito quidem in aliquo casu quis non teneatur dicere vel excusetur ad dicendum horas Canonicas Vtrum in subnotato casu frater ludouicus teneatur repetere extraordinarie horas canonicas < Ludouicus in omnibus et singulis ... - ... poterit amplius informari si velit." - Original.

276v leer.

*→ Iohannes Dieck O.Cart., quaestio*

277r Quaestio de valore indulgentiarum proposita Philippo procuratori Cartusiensi *Stouffer*

(277r)">Venerabili patri domino philippo procuratori Cartusien. < V[trum] indulgentie valeant existentibus in purgatorio. Quibusdam visum est quod sic ... - ... videat hanc paginam pater vrach Et pater vicarius venerabiles patres mei. In christo valete. >Io. dieck <".

(277v) ">brulefer super 4<sup>o</sup> di.xx< V[trum] existenti in purgatorio an solum viuenti in hoc seculo possit fieri relaxacio ... - ... quamuis aliter dictet ius diuinum esse faciendum." - Stephanus Brulefer O.F.M. (-c.1500), s. Stegmüller, Rep.sent.1,385f. Nr.823.

278r-v leer.

279r-v Particuli quidam philosophici

(279r) "// ab exterioribus ad interiora proceditur ...; Henricus de gandauo sexto quodlibeto questione 32<sup>a</sup> que est utrum primi motus sint peccata ... - ... cordis duriciam intelligimus. Nota bene."

(279v) "aNima nostra rationalis que essentialiter indiuisibilis est duplices exercet operationes ,... - ... super uerbis quibus supra."

280<sup>r</sup>

280r-286r Tractatus de scriptura sacra

"Non iudicaui me scire aliquid ... (I Cor.2,2). In principio sciencie uel libri circa duo uersari solet doctorum intencio. Solent enim primo scienciam commendare ... - ... sicut xij parui prophete ad quattuor magnos. Et sic est finis."

286r Nota de meridie inueniendo

"AD inueniendum meridiem in quolibet loco fiat in loco eminenti ... - ... Et super hanc lineam debent fundari ecclesie que verum o[ri]entem significant dominum nostrum ihesum christum."

*astronom.*

286v-287v Tractatus de compositione quadrantis

">De compositione quadrantis< AD quadrantem faciendum fiat lamina de metallo ... - ... et in tali altitudine erit stella in eadem hora. Et sic finis huius." - Thorndike-Kibre, Incipits ed.2, S.58 (diese Hs. genannt).

*astronom.*

287v-288vb Elenchus domorum Cartusiensium

"Carthusianarum numerum tenet ista casarum Cartula cunctorum monachorum uel monacharum / Et patrias rite quibus hec sunt ut puto site. Possideat vite tribus hec regnum sine lite. (287va) >Hee sunt prouincie ordinis Carthusien. ...<; >Demum sequitur ordo singularum domorum ...<; (288vb) >Sequuntur domus monialium nostri ordinis< ...; Qui fundauerunt loca talia quid meruerunt? / Gaudia



iustorum necnon et regna polorum." - Die Liste der Kartausen reicht bis in die ersten Jahre des 15. Jahrhunderts (Basel, Buxheim, Thouars), es folgen einige Nachträge von Heinrich Arnoldi.

289ra Versus de fundatione ordinis Cartusiensium

"Quando et a quo ordo Carthusie sumpsit exordium < Anno milleno quarto quoque si bene penses / ... - ... pace quieuit."

289ra ">Quo tempore ordines subscripti inceperunt < Ordo sancti Benedicti incepit circa annos domini 530 ... - ... Ordo regularium Canonicorum anno domini".

289rb-vb Narratio de fundatione ordinis Cartusiensium

">Magnum de quodam magno magistro miraculum, occasione cuius ordo Carthusien. sumpsit iniciu<sup>s</sup>m < ¶ Icut patres nostri narrauerunt nobis fuit quidam magister magnus regens actu parisius ... - ... cunctisque ibi habitancibus insigne exemplum prebuit."

290r-v leer.

291r-292v Iohannes Heynlin a Lapide, notata quaedam de paenitentia

"Si actualiter penitencia expellat peccatum quod actum est ... - ... preedit delectacionem." - 291v-292r leer.

293r-295r Quaestiones tres de rebus temporalibus possidendis et constitutione Iohannis xxij papae

">Prima questio < Constitutio Iohannis xxij que incipit Cum inter non-nullos ...; (294r) >2<sup>a</sup> questio < Si quis a proposito et matura deliberacione prehabita publice in solemni vniuersitate diffinit et determinat Iohannem 22<sup>m</sup> esse vel fuisse notorium hereticum ...; ... - ... occasio labendi in heresim damnatam etc."

295v leer.

Papier; 22 . 15; 295 Bl. (bei der Foliierung übersprungen: 115a.218a-e).  
Sammelband: sicher nicht zum eigentlichen Nachlass Heynlin's gehören  
228-255 und 279-290.

4-211.218-218b.291-292: Minuskeln und Kursiven variabler Form und  
Grösse, geschrieben von Johannes Heynlin a Lapide, meist Paris,  
3.Viertel 15. Jh. - 212-217: Schriftraum 16,5-17 . 9-9,5; 35-38 Zeilen;  
Libraria currens, 3.Viertel 15. Jh.; Titel von Heynlin. - 218-218b:  
s.4-211. - 218c-227: Schriftraum 17 . 10; 39 Zeilen; Hybrida, 3. Viertel  
15. Jh. - 228-251: Schriftraum 16 . 9,5-10; 31-33 Zeilen; Cursiva,  
2.Hälfte 15. Jh. (246v-249r Cursiva libraria von anderer Hand);  
Titel, Hinweise und Korrekturen von Heinrich Arnoldi. - 252-255: Schrift-  
raum 15 . 9,5; 26-29 Zeilen; Cursiva, geschrieben von Heinrich  
Arnoldi, 2.Hälfte 15. Jh. - 256-267: Schriftraum 14 . 9; 22-24 Zeilen;  
Cursiva currens mit humanistischen Elementen, 2.Hälfte 15. Jh. -  
268-273: Schriftraum 14,5-16 . 10-11,5; 24-28 Zeilen; Humanistica  
currens, 2.Hälfte 15. Jh. - 274-276: Cursiva von Heinrich Arnoldi;  
zwischen den einzelnen Abschnitten und 275r-276r Antworten von  
Johannes Heynlin. - 277: Bastarda currens, 2.Hälfte 15. Jh. (Ori-  
ginalbrief?); 279-290: Schriftraum 16 . 10,5, ab 287v oben zweispaltig;  
44-45 bzw. 37-38 Zeilen; Cursiva libraria, 280r Mitte-286r Mitte Cur-  
siva einer anderen Hand, 1.Hälfte 15. Jh.; rubriziert, rote Titel. -  
291-292: s.4-211. - 293-295: Schriftraum 15 . 9-10; ca. 37 Zeilen;  
Cursiva, 2.Hälfte 15. Jh.

Einband 15./16. Jh., aus der Basler Kartaus: Halbbd., der Rücken  
weisses Schweinsleder mit Streicheisenlinien und Einzelstempeln;  
oberer Schnitt gelb; eine Schliesse.

Aus der Kartaus Basel: 1r Besitzeintrag ("... proueniens ... a d.  
Ioanne de Lapide ... qui eundem pro maiori sui parte comportauit atque  
conscripsit ..."), Signatur F lxv und Conspectus (-2r), alles ge-  
schrieben von Jakob Carpentarius. Weitere Besitzeinträge der Kartaus  
von der Hand Heinrich Arnoldis 228r unten, 245v ("... propinauit pie  
memorie d. Lubbertus ...", s. Inhaltsbeschreibung), 249r.